

ที่ ตก ๐๐๒๓.๔/ว ๑๓๔๖๑

ศาลากลางจังหวัดตาก
ถนนพหลโยธิน ตก ๖๓๐๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดตาก ที่ ตก ๐๐๒๓.๔/ว ๑๓๓๗ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๒๙๖๙

ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ เรื่อง การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

จังหวัดตากได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นว่า เพื่อให้การดำเนินการ กรณีผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่า ผู้บริหารท้องถิ่นกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นไปโดยผลของกฎหมาย ผู้กำกับดูแลไม่ต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีก แต่ผู้กำกับดูแลยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ ประกอบกับศาลปกครองสูงสุด ได้วินิจฉัยวางหลักเกี่ยวกับการแจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ไว้ว่า การที่ผู้กำกับดูแลแจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นหยุดปฏิบัติหน้าที่ เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมาย มิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบ ต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการถาวร หรือชั่วคราว จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๐๑๔/๒๕๖๗

/ลงวันที่...

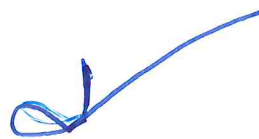
ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแล ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๗ พระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๑ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐ แล้วแต่กรณี จึงมีอำนาจหน้าที่ ที่จักต้องกำกับดูแล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบประทับฟ้องในคดีอาญา ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยมีหนังสือชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือน ให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ พฤติการณ์ ดังกล่าว อาจถือเป็นการประพฤติดินเฝ้าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย จึงเป็นกรณีที่ปรากฏหลักฐานตามสมควร ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแล ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวน เพื่อทำการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้น และหากผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ถูกสอบสวน กระทำความผิด ให้รายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๗๙ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ ประกอบมาตรา ๗๗/๑ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐/๑ ประกอบมาตรา ๙๒ ทั้งนี้ ในระหว่างการสอบสวน หากผู้บริหารท้องถิ่นยังคงไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดความเสียหายแก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงได้ว่าจะป็นอุปสรรคต่อการสอบสวน หรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้น หยุดปฏิบัติหน้าที่ก็ได้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๗ วรรคห้า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ วรรคสาม และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐/๑ วรรคสาม

ในการนี้ จึงขอส่งแนวทางดังกล่าวให้นายอำเภอทุกอำเภอทราบ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป รายละเอียด ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายประเดิม เดชขานต์บัญชา)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบและเรื่องร้องทุกข์

โทร. ๐ ๕๕๕๑ ๑๑๔๑ ต่อ ๑๔

ผู้ประสานงาน : วันวิสาข์ ทับผึ้ง ๐๖๓ ๒๐๖ ๕๖๔๐

ศาลากลางจังหวัดตาก
เลขรับ 13715
วันที่ ๑๕ ก.ค. ๒๕๖๖
เวลา

สจด.ตาก
เลขที่รับ 585b
วันที่ ๑๕ ก.ค. ๒๕๖๖
เวลา

การปฏิบัติ ของ สจด.ตาก
 ผ.บ.ท. กง.บด.
 กง.สส. กง.กม.
 กง.กง. กง.บป.
ลงชื่อ: _____ ผู้สั่งการ
วันที่ ๑๕ ก.ค. ๒๕๖๖

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๒๗๖๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต

กทม. ๑๐๓๐๐

กลุ่มงานกฎหมาย
เลขที่ 4๓
วันที่ ๑๖ ก.ค. ๒๕๖๖

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๘๕ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ เรื่อง การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการกรณีผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอแจ้งแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่า ผู้บริหารท้องถิ่นกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญา ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นไปโดยผลของกฎหมาย ผู้กำกับดูแลไม่ต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีก แต่ผู้กำกับดูแลยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ ประกอบกับศาลปกครองสูงสุด ได้วินิจฉัยวางหลักเกี่ยวกับการแจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ไว้ว่า การที่ผู้กำกับดูแลแจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นหยุดปฏิบัติหน้าที่ เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมาย มิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการถาวร หรือชั่วคราว จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๐๑๔/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗ ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแลตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๗๗ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๑ และพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐ แล้วแต่กรณี จึงมีอำนาจหน้าที่ที่จักต้องกำกับดูแลให้ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยมีหนังสือชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือน ให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ พฤติการณ์ดังกล่าวอาจถือเป็นการประทุพติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย จึงเป็นกรณีที่ปรากฏหลักฐานตามสมควรต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอในฐานะผู้กำกับดูแล ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้น และหากผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกสอบสวนกระทำความผิด ให้รายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๗๙ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ ประกอบมาตรา ๗๓/๑ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐/๑ ประกอบมาตรา ๙๒ ทั้งนี้ ในระหว่างการสอบสวน หากผู้บริหารท้องถิ่นยังคงไม่หยุดปฏิบัติหน้าที่ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดความเสียหายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงได้ว่าจะเป็นผู้อุปสรรคต่อการสอบสวนหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอจะสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่ก็ได้ ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๗ วรรคห้า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๓ วรรคสาม และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๐/๑ วรรคสาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายณฤชชา โฆษาศิวิไลซ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน พัชรพล

ที่ ตก ๐๐๒๓.๔/ว ๑๑๓๗

ศาลากลางจังหวัดตาก
ถนนพหลโยธิน ตก ๖๓๐๐๐

๒๓ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ทหารือกรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๘๕ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๖

ด้วยกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติกรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ เรื่อง การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงส่งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ จึงขอส่งแนวทางข้อหารือดังกล่าวให้นายอำเภอทุกอำเภอทราบ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสชาติ สุริยกุล ณ อยุธยา)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์
โทร. ๐ ๕๕ ๕๑๑ ๑๔๑ ต่อ ๑๔

ศาลากลางจังหวัดตาก
เลขรับ..... 1001
วันที่..... ๑๒ มี.ค. ๒๕๖๖
เวลา.....

กลุ่มงานกฎหมาย
เลขที่..... 35
วันที่..... 13 มี.ค. 2566

สจจ.ตาก
เลขที่รับ..... 388
วันที่..... ๑๒ มี.ค. ๒๕๖๖
เวลา.....

การปฏิบัติ ของ สจจ.ตาก
 ส.บท. กง.ภ.
 กง.สส. กง.กม.
 ค.ก.จ. ก.ท.อ.
ลงชื่อ..... ผู้กำกับ
วันที่..... ๑๒ มี.ค. ๒๕๖๖

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๙๕

กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๙ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ทารือกรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง และผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์)

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๓๐๖๙ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้บริหารท้องถิ่น และได้ยื่นฟ้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องแล้ว อันเป็นการกระทำความผิดในวาระที่ผ่านมา ต่อมาบุคคลดังกล่าวได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นอีก โดยบุคคลดังกล่าวจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๑ ประกอบมาตรา ๙๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งว่า ให้รอผลการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้การดำเนินการกรณีดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายและไม่เกิดความเสียหายกับผู้ที่เกี่ยวข้อง นั้น

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติกรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕ เรื่อง การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอส่งความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นางสาวปิยรัตน์ สุภาพงษ์

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ สบ^๑ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๔๖๖๒ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับการหารือปัญหาข้อกฎหมายจากจังหวัดต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ และมาตรา ๙๓ วรรคสอง กำหนดให้นำความในมาตรา ๘๑ ดังกล่าวมาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม แต่เนื่องจากกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดเป็นกรณีที่ได้กระทำไว้ในวาระก่อน และต่อมาได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวอีก จึงได้หารือกระทรวงมหาดไทยว่า ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ หรือไม่ และหากต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ต้องให้ผู้กำกับดูแลออกคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นดังกล่าวหยุดปฏิบัติหน้าที่ด้วยหรือไม่

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้อง โดยมีได้มีคำสั่งเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างอื่น หากการประทับฟ้องอยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งที่กระทำความผิดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด ผู้บริหารท้องถิ่นต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่กรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งถูกชี้มูลความผิดได้พ้นจากตำแหน่งในวาระที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้วเกินสองปี ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อศาลประทับฟ้องหรือไม่

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๒๕๕ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ต่อมากกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๘๒๕๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ยกเลิกขึ้นความลับ

๒. คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้เคยให้ความเห็นเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๓๓๙/๒๕๖๓ สรุปได้ว่า มาตรา ๙๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ บัญญัติให้นำมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๙๑ ด้วยโดยอนุโลม การนำมาใช้บังคับจึงต้องปรับใช้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้น ๆ ด้วย เมื่อมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเป็นอำนาจของนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกดำเนินคดีอาญา และศาลได้มีคำสั่งประทับฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องมีคำสั่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพื่อให้ข้าราชการซึ่งถูกฟ้องคดีหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับผลตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ จึงเห็นว่า การที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ผู้กำกับดูแลจะต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ จะต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีบทบัญญัติใดที่ต้องนำมาใช้บังคับให้สอดคล้องกับ มาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ หรือไม่ ดังนั้น เมื่อกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้การออกคำสั่งใด ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารท้องถิ่น ให้ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะเหตุที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องดังกล่าว เป็นอำนาจของผู้กำกับดูแล ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจึงต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของกฎหมาย ตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ โดยมีต้องให้ผู้กำกับดูแลมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีก

กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้องที่จะได้นำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่หารือว่า การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นจำนวนสามราย ในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดโดยที่ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายได้พ้นจากตำแหน่งเดิมไปแล้ว และได้รับการเลือกตั้งใหม่และอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งเดิมในวาระใหม่ นั้น ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายดังกล่าวจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓^๒

^๒มาตรา ๙๓ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๙๑ ให้อัยการสูงสุดพิจารณาเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

(มีต่อหน้าถัดไป)

ประกอบกับมาตรา ๘๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาแล้ว เห็นว่าการที่มาตรา ๘๓^๔ ประกอบกับมาตรา ๘๑ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ เจตนารมณ์ประการหนึ่งก็เพราะว่าในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดจะมีผลทำให้บุคคลนั้นหมดสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือเข้าดำรงตำแหน่งนั้นอีกต่อไป การให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้ จึงเป็นการยุติความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลัง ดังนั้น ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากตำแหน่ง และกลับมาดำรงตำแหน่งเดิมใหม่ในอีกวาระหนึ่ง จึงมิได้ทำให้การต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจหรือการสั่งการใด ๆ ที่อาจมีปัญหาคความชอบด้วยกฎหมายได้ ดังนั้น กรณีผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามราย ซึ่งถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดโดยที่ผู้ถูกกล่าวหาทั้งสามรายได้พ้นจากตำแหน่งเดิมไปแล้ว และอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งเดิมในวาระใหม่ จึงต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของมาตรา ๘๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ

ประเด็นที่สอง เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องแล้ว ผู้กำกับดูแลผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีกหรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อการหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยผลของมาตรา ๘๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ แล้ว ผู้กำกับดูแลจึงไม่ต้องมีคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่อีก แต่ผู้กำกับดูแลยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๖๕

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

ให้นำความในมาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น